

TEJ BEL Z OČOVEJ – „VELKÁ OZDOBA UHORSKA“

1. Matej Bel študoval v Halle v Nemecku.

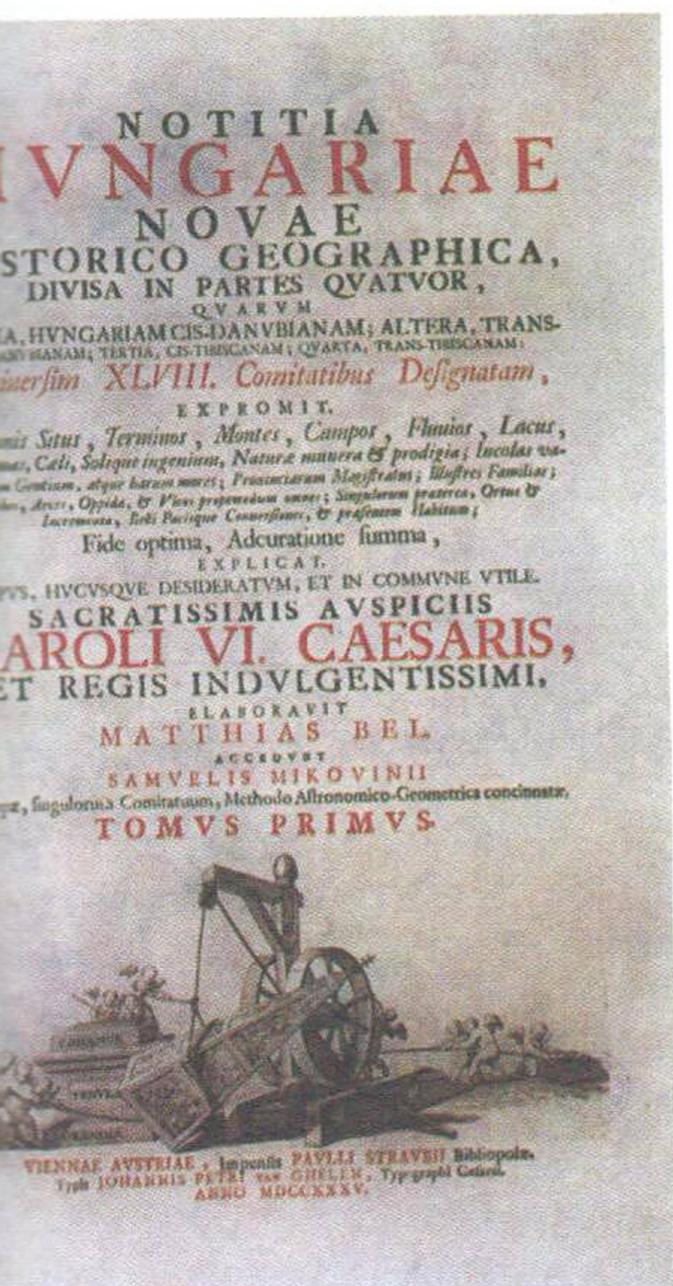
Potom pôsobil v Banskej Bystrici a v Bratislave. Vydával prvé moderné noviny v Uhorsku. Volali sa *Bratislavské noviny*.

Matthias Bel

myslíš, prečo sa píše Matej Bel z Očovej?

„Ale sú tie noviny dobré. Veru, sú tu zaujímavé články o histórii.“

„Ba aj zemepisné články.“

2. Matej Bel zhromaždil a knižne vydal prvé presné a podrobné dejepisno-zemepisné poznatky o Uhorsku. V tomto diele píše aj o Slovensku a Slovákoch. Písal po latincky, po nemecky, po maďarsky a po česky.

V akej reči napísal svoju knihu? (.eničnital V)

3. Matej Bel bol všestranný vedec. Bol členom mnohých učených spoločností v Petrohrade, Berlíne, Jene a v Londýne.

„Bel je veľmi učený. Zaoberá sa uhorskou kultúrou.“ „Históriou.“ „Jazykovedou.“ „Zemepisom.“ „Hospodárstvom.“ „Ba aj prírodnými vedami.“

4. Matej Bel patril k najvýznamnejším vedcom v Uhorsku, ba aj v Európe v 18. storočí. Preto ho nazývali „Veľkou ozdobou Uhorska“.

„A predstavte si, že uznáva akúsi slovenčinu ako osobitú reč!“

„A obdivuje nadanie a pracovitost' slovenského ľudu. Veď taký národ ani neexistuje!“

„A vraj je rovnocenná s ostatnými európskymi jazykmi!“

Rakúsky cisár Karol VI. - „Vy ste veľká ozdoba Uhorska“

5. Mateja Bela pokladali za najučenejšieho Slováka v 18. storočí. Jeho meno nesie aj univerzita v Banskej Bystrici.

VIEŠ?

1. Prečo sa učíme o Adamovi Františkovi Kollárovi a Matejovi Belovi?
2. Ukáž na časovej priamke, v ktorom storočí žil Kollár a Bel.
3. Je to správne? Matej Bel pochádzal zo Zvolena.

ČO SI ZAPAMÄTÁM!

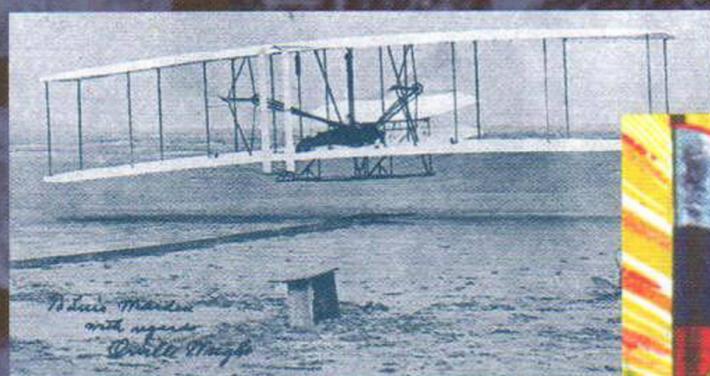
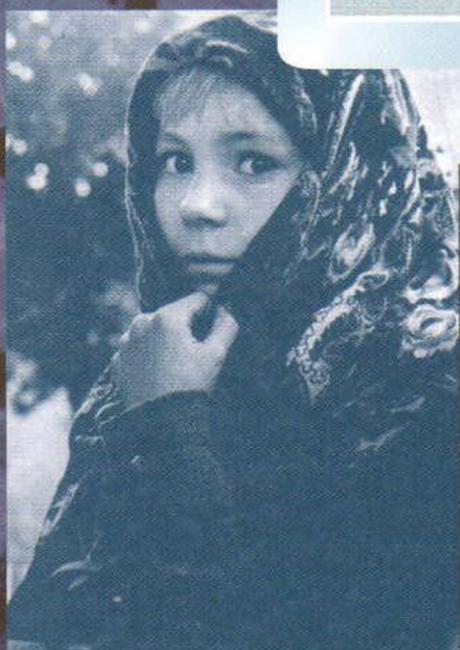
K najznámejším Slovákom 18. storočia patrili Adam František Kollár a Matej Bel.

Adam František Kollár ovládal sedem cudzích jazykov. Nazývali ho „slovenským mudrcom“.

Matej Bel bol všestranný vedec, najučenejší Slovak v 18. storočí. Napísal o Uhorsku veľkú knihu.

DEJEPIS

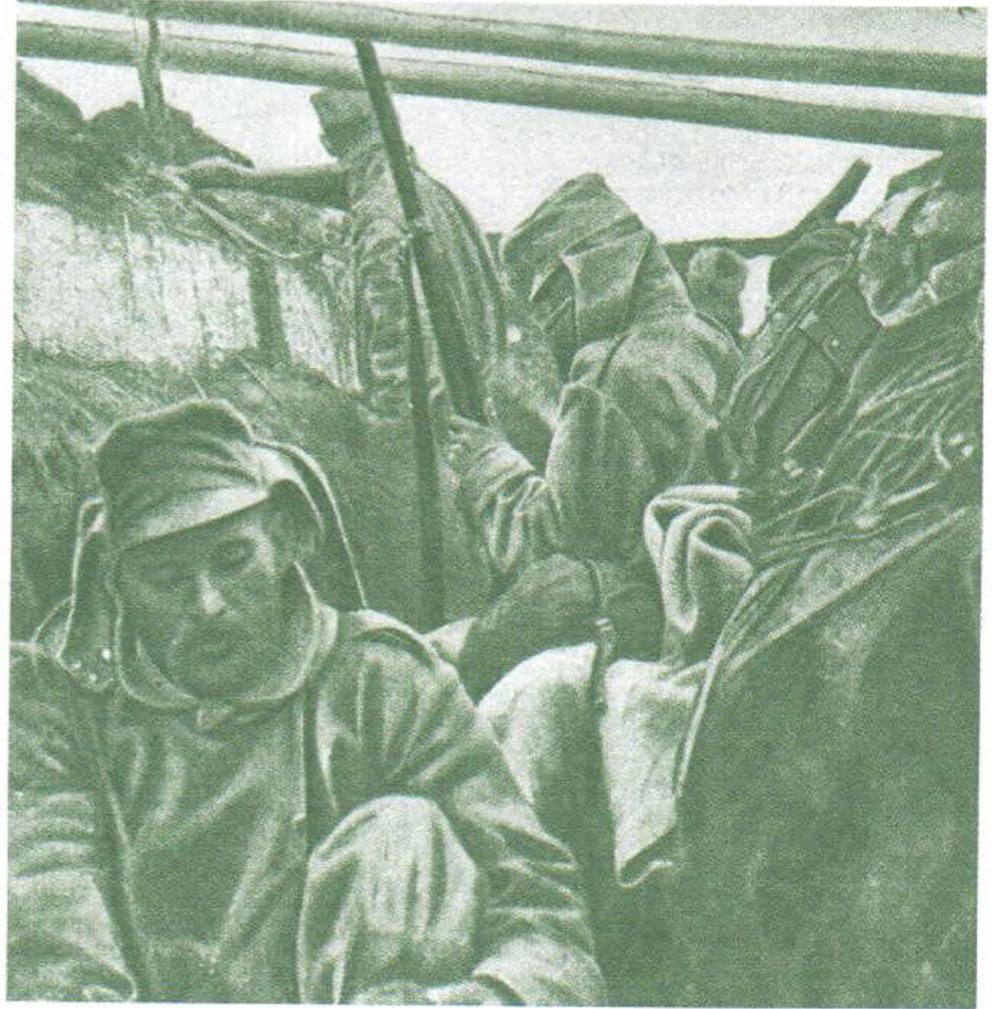
pre 8. ročník špeciálnych
základných škôl

NESPOKOJNOSŤ NA FRONTE

Odkedy dokedy trvala prvá svetová vojna? Prečo hovoríme, že bola svetová? Aké zbrane boli po prvý raz použité? Kde sa uskutočnila najväčšia bitka prvej svetovej vojny?

1. Na front odchádzali stále noví vojaci.

„Zaobchádza sa s nami ako s dobytkom. Jedlo, ošatenie a vôbec všetko je zlé. Žiadajú od nás, aby sme bojovali za vlasť, ktorá nám je cudzia.“

„Táto vojna sa nevedie pre chudobných. Nebudeme bojovať za Nemcov a Maďarov.“

2. Na frontoch zahynuli milióny vojakov. Vypukli vzbury a demonštrácie proti vojne a hladu. **Vojaci začali rozmýšľať, prečo vlastne bojujú.**

3. Najväčšia vojenská vzbuja bola v srbskom Kragujevaci roku 1918. Vzbürili sa tu slovenskí vojaci, ktorí predtým bojovali v Rusku.

„Nepôjdeme znovu na front!“

„Hor sa, vezmite pušky! Teraz bojujeme za svoju slobodu!“

4. Vojaci obsadili kasárne. Nenašli však dostatok streliva.

„Nemáme strelivo!“

5. Jeden z vodcov vzbury Viktor Kolibík.

1918

1900

1910

1920

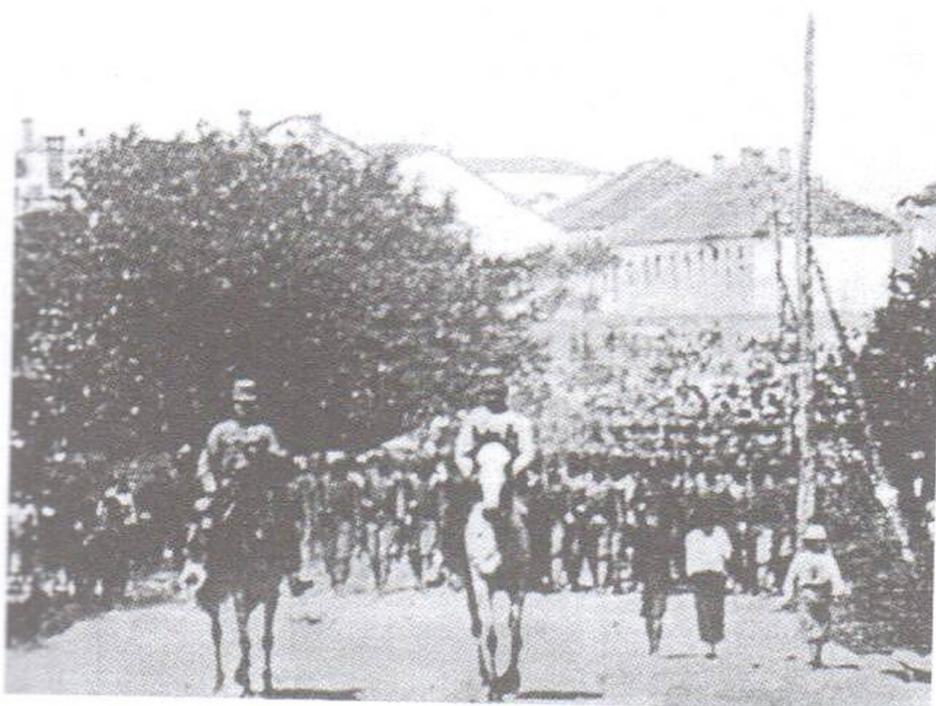
1930

1

6. 8. júna 1918 odsúdili na trest smrti zastrelením 44 slovenských vojakov. Trest mal pôsobiť odstrašujúco na vojakov i obyvateľov.

*Drahá mama,
ja ich syn Janko
sa odoberám od mojej láskou
veľou milovanej mamičky,
zolašťa milovanej sestry
a od svojho milovaného
bratříčka Ottka,
lebo mňa 8. júna poobede
zastreli. Tu im ešte posiela
39 korún. To dajú polovičku
na kostol a polovičku chudobným
žobrákom. Takže sa s nimi
rozlučujem, i s celou rodinou.
Zbohom!*

7. Pomník Slovákom popraveným v Kragujevac.

VIEŠ?

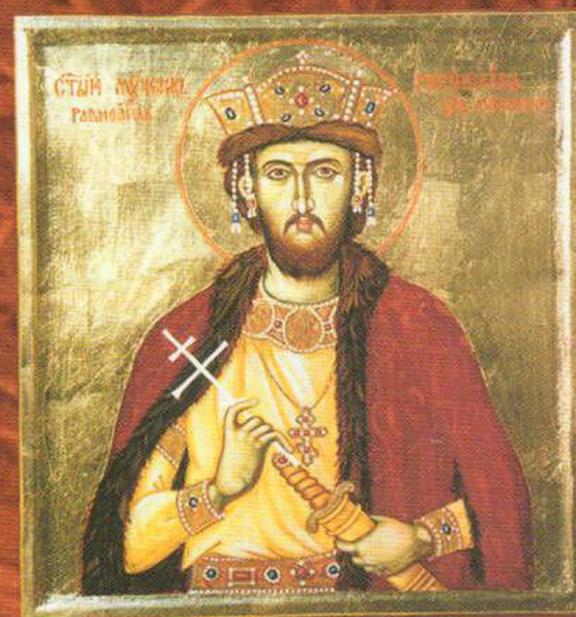
1. Prečo sa učíme o vojenských vzburách v prvej svetovej vojne?
2. Ukáž na časovej priamke, kedy vznikla vzburá v Kragujevac.

ČO SI ZAPAMÄTÁM!

Na frontoch zahynuli milióny vojakov.
Vojaci sa začali búriť.
Najväčšia vzburá vojakov bola v Kragujevac.

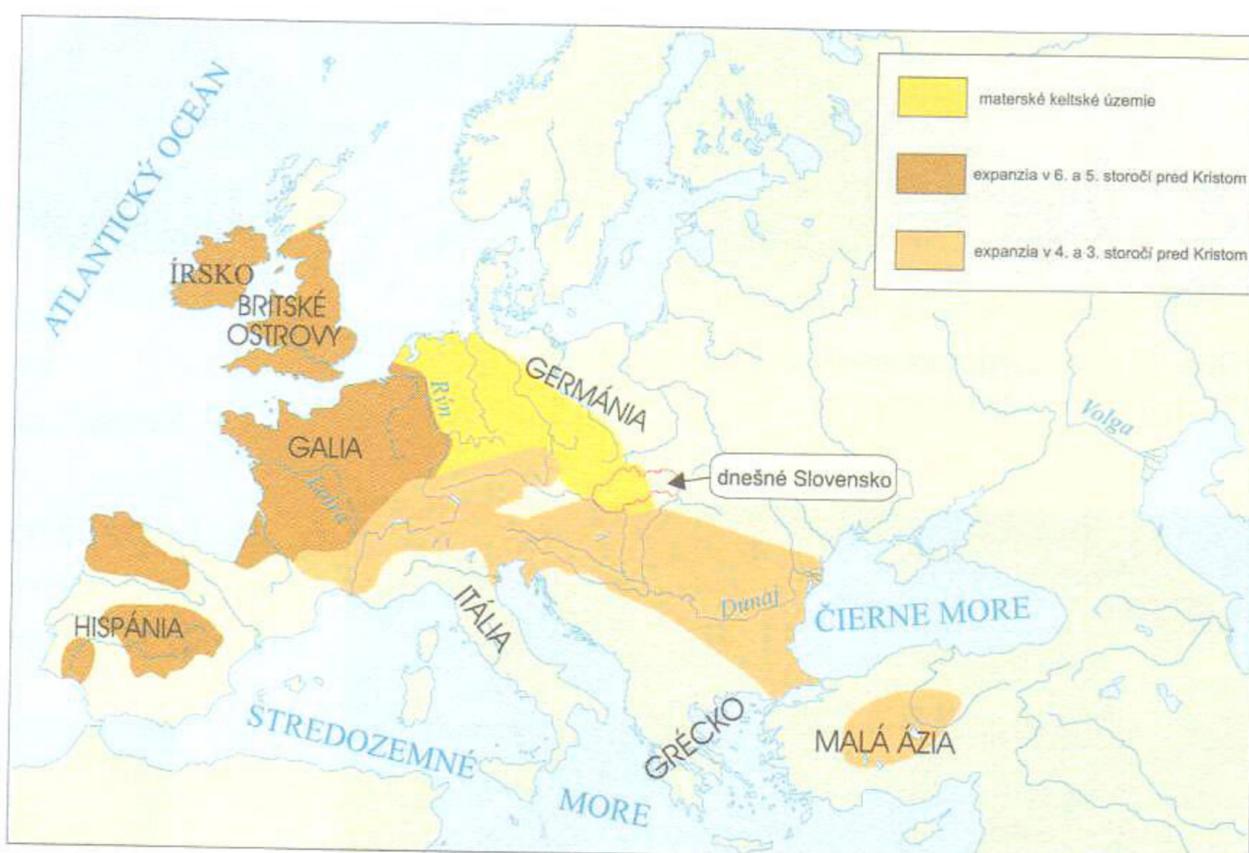
DEJEPIS

pre 9. ročník špeciálnych
základných škôl

NAJSTARŠIE NÁRODY NA ÚZEMÍ SLOVENSKA

1. Asi v 3. storočí pred n. l. prenikli na naše územie **Kelti**. Boli to prví obyvatelia, o ktorých máme písomné správy. Je to vrcholné obdobie rozvoja našich dejín do príchodu Slovanov. Vtedy sa u nás začala železná doba. Kelti obsadili väčšinu územia Slovenska.

Mapa osídlenia Európy Keltmi

2. Prvými predchodcami miest na našom území boli keltské **oppidá**. Stavali sa na vyvýšených miestach. Boli to opevnené sídliská s desiatkami obydľí. Boli obohnané hradbou z kameňa, chránené hlinenými valmi. Žili v nich keltskí vládcovia, vojenská družina a remeselníci. Na území Slovenska bolo najväčšie keltské oppidum na území dnešnej Bratislavy a v Plaveckom Podhradí pri Malých Karpatoch.

3. Kelti boli dobrí bojovníci. Aby zastrašili nepriateľa, kričali, spievali, trúbili a hrmotali. Meče mali také dokonalé, že ich prevzali aj rímske légie.

Nožíky, kopije, putá a sekera

4. Kelti boli roľníci a zruční remeselníci, hutníci a baníci. Tavili a spracúvali kovy. V keltských dielňach sa našli kliešte, kladivá, klnce. Vyrábali a vyvážali šperky.

TEJ BEL Z OČOVEJ – „VELKÁ OZDOBA UHORSKA“

1. Matej Bel študoval v Halle v Nemecku.

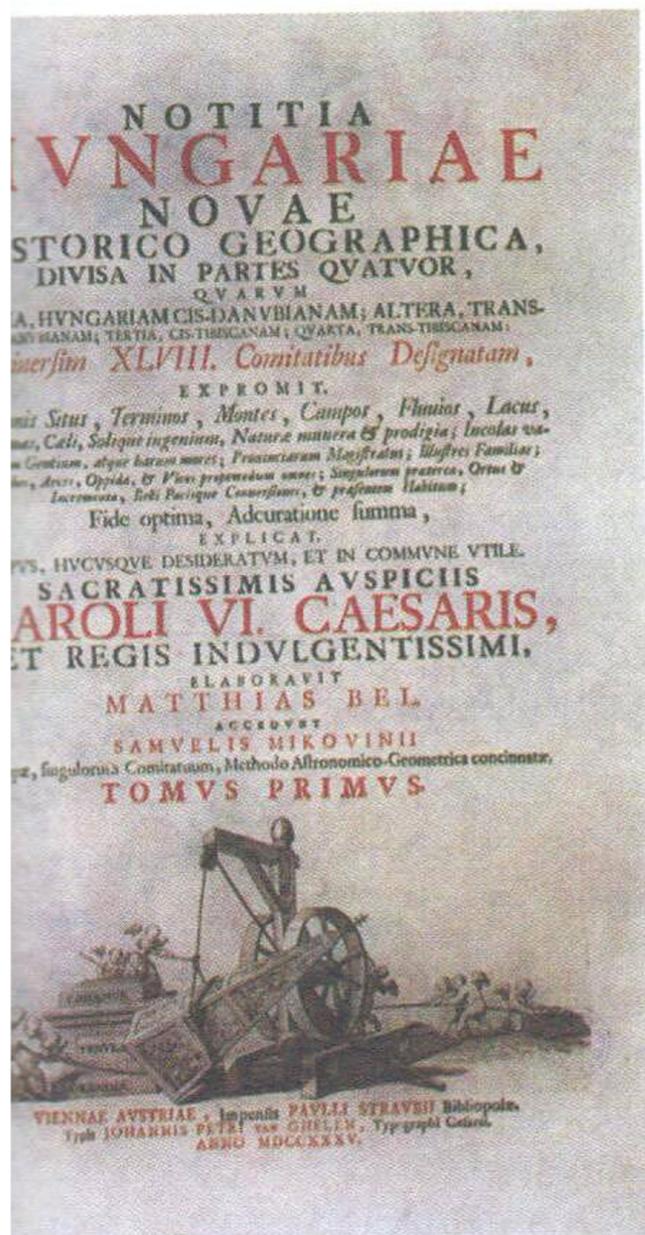
Potom pôsobil v Banskej Bystrici a v Bratislave. Vydával prvé moderné noviny v Uhorsku. Volali sa *Bratislavské noviny*.

Matthias Bel

myslíš, prečo sa píše Matej Bel z Očovej?

„Ale sú tie noviny dobré. Veru, sú tu zaujímavé články o histórii.“

„Ba aj zemepisné články.“

2. Matej Bel zhromaždil a knižne vydal prvé presné a podrobné dejepisno-zemepisné poznatky o Uhorsku. V tomto diele píše aj o Slovensku a Slovákoch. Písal po latinsky, po nemecky, po maďarsky a po česky.

V akej reči napísal svoju knihu? (.eničnital V)